Rouva Dobromilova

sovinistinen ja patriarkaalinen näyttämöteos

Paweł Biernacki, Krakova, 2026

hahmojen nimet on muutettu heidän pyynnöstään, jotta peitettäisiin se tosiasia, että kaikki tämä on totta

julkaistu ”Patriarkaatti”-järjestön suostumuksella ja jopa sen aloitteesta

mediatuki: yhdistys ”Męskie Szowinistyczne Świnie”

HENKILÖT:
PYÖVELIN VAIMO
INKVISITORI
TRUBADUURI

Kohtaus 1
Huone mestari Dobromiilin talossa
PYÖVELIN VAIMO
INKVISITORI
TRUBADUURI

INKVISITORI:
Kunnioittavasti rouva Dobromiła! Toin vieraan. Sallittehan minun esitellä... Herra Piórkowski.

TRUBADUURI:
Olen Piórkowski. Trubaduuri. On kunnia tavata teidät.

PYÖVELIN VAIMO:
Dobromiłowa. Olen erittäin iloinen. Herra Piórkowski? Mieheni on maininnut teistä. Hän on valitettavasti kiireinen, joten jos asia voi odottaa, en haluaisi häiritä häntä. Hän ei pidä siitä. Ja inkvisiittorin kanssa haluaisin vaihtaa muutaman sanan...

TRUBADUURI:
En haluaisi aiheuttaa vaivaa. Tulin inkvisiittorin kanssa tänne vain seuraksi. Voisi sanoa, että aivan ilman omaa etua. En salaa, että olisi mukavaa jutella jälleen mestari Dobromiilin kanssa, tietenkin kun hän on valmis.

PYÖVELIN VAIMO:
Mieheni on työpajassa. Voin viedä teidät sinne, herra Piórkowski. Mutta parempi olla menemättä sisään, siellä on nyt niin sekasotku...

INKVISITORI:
Suosittelen ehdottomasti, ettette mene sinne. (*pyövelin vaimolle*) Herra Piórkowski on taiteilija. Hän laulaa, luo, säveltää... Hän on monipuolinen taiteilija!

PYÖVELIN VAIMO: (*Trubaduurille*)
Ja anteeksi, osaatteko te teurastaa kukkoa? Ostin tänään yhden, se on suljettuna. Se on korissa sisäänkäynnin edessä.

TRUBADUURI:
Pelkäänpä, etten ole tarpeeksi pätevä ja etten voi olla avuksi. Minun alaani on sana. Musiikki ja sana. Lyhyesti sanottuna – laulu. Minun tavoitteeni on ilmaista herkimpiä tunteita, antaa kuulijalle koskettavia kokemuksia, saada hänet tuntemaan syvää surua, pohtimaan elämän tarkoitusta... Lauluni voi aiheuttaa kipua, saada kuulijan tajuamaan maailman julmuuden, elämän pohjattoman epätoivon, kaiken epäoikeudenmukaisuuden...

PYÖVELIN VAIMO:
Anteeksi, että kysyn tällaista... Elättekö tästä? Tästä kivun aiheuttamisesta ja julmuuden tiedostuttamisesta?

TRUBADUURI:
No... en niinkään elä siitä kuin yritän elää. Itse asiassa olen parhaillaan vaihtamassa alaa. Aion ryhtyä näytelmäkirjailijaksi. Haluan kirjoittaa teatterinäytelmiä. Yllättääkö se teitä, rouva Dobromiłowa?

PYÖVELIN VAIMO:

Tiedättekö, herra Piórkowski... Ei ole minun asiani arvioida. Minua yllättää oikeastaan vain se, että tunnustatte kaiken tämän niin avoimesti. Ajattelin aluksi, että ehkä etsitte työpaikkaa. Mutta mieheni toistaa aina, että mikään ei diskvalifioi pyöveliä niin paljon kuin taipumus sadismiin. Kuten sanoin, se on teidän valintanne ja päätöksenne, herra Piórkowski. Mieheni puhui teistä paljon hyvää, ja te tunnustatte niin avoimesti sadistiset taipumuksenne ja haluatte vieläpä kirjoittaa näytelmiä...

INKVISITORI:

Luulen, että herra Piórkowski arvostaa kärsimyksen aiheuttamista yksinomaan moraalisessa, eksistentiaalisessa mielessä... Se on kärsimystä, jota ihminen tarvitsee voidakseen tuntea olevansa ihminen. No ja teatterinäytelmät... Anteeksi, mutta mikään työ ei ole häpeällistä! Herra Piórkowski valloittaa varmasti pian teoksillaan kaikki näyttämöt koko kuningaskunnassa. No, mitä siitä, että joku kirjoittaa näytelmiä, jos hän on siitä huolimatta henkilökohtaisesti rehellinen ja kunniallinen ihminen?

PYÖVELIN VAIMO:

Herra inkvisiittori! Jos kerran otatte tämän asian esille, minulla olisi muutama huomautus. Mielestäni ei ole järkeä koetella herra Piórkowskin kärsivällisyyttä liikaa! (*Trubaduurille*) Jos ette pahastu...

TRUBADUURI:

Mutta ei suinkaan! Ehkäpä sallin itselleni kävelyn tai odotan penkillä.

PYÖVELIN VAIMO:

Olisin teille kiitollinen, herra Piórkowski. Älkää vain päästäkö kukkoa ulos! Älkääkä laulako sille! Se on jo muutenkin niin alakuloisen näköinen… Markkinoilla se näytti niin elinvoimaiselta!

Kohtaus 2
Huone mestari Dobromiilin talossa
PYÖVELIN VAIMO
INKVISITORI

PYÖVELIN VAIMO:
Herra Oikeudenmukainen! Istukaa, olkaa hyvä. Te näytätte hetki sitten vihjailevan, että lähimmäisille aiheutettavat henkiset kärsimykset ovat täysin perusteltuja. Niinkö?

INKVISITORI:
Rouva Dobromił! Älkää suuttuko. Tilanne on sekava. Ymmärrän, että tietyt henkilöstöratkaisut kidutuskammiossamme ovat saattaneet herättää teissä epäilyksiä. Herra Dobromił mainitsi, että ette ollut täysin tyytyväinen muutosten suuntaan. Mutta uskokaa minua, nämä muutokset ovat laajamittaisten kuulemisten tulosta. Ne ovat osoitus huolestamme tasa-arvoisesta kohtelusta! Kaikenlaisen syrjinnän välttämisestä! Avaamme muun muassa teillekin tien uraan!

PYÖVELIN VAIMO:
Herra Oikeudenmukainen... Puhutte minulle urasta ja mahdollisuuksista. Tiedättekö, että minusta olisi voinut tulla rouva Skrybowa? Minulla oli sellaisia tarjouksia...

INKVISITORI:
Herra Dobromił, todellisena ammattilaisena, ei tietenkään käsittele työssään asioita, jotka eivät kuulu siihen... Mutta olen varma, että teillä oli ja tietenkin on edelleen lukuisia mahdollisuuksia. Juuri siitä me taistelemme! Kaikki ponnistelumme tulevat lopulta myös teidän eduksenne, arvoisa rouva Dobromił! Me huolehdimme teidän elintärkeimmistä eduistanne! Vaikka hyväksyntämme emansipaatiota tavoitteleville liikkeille vaikuttaisikin teistä eri syistä kiistanalaiselta...

PYÖVELIN VAIMO:
Tuki? Ehkä jopa hiljainen tuki? Kiistanalainen? Sallikaa minun muistuttaa teitä jostakin, herra Oikeudenmukainen. Olette jo vuosien ajan tukenut aktiivisesti liikkeitä, jotka vaativat naisten emansipaatiota tai vapauttamista patriarkaatin sortosta! Osallistutte mielenosoituksiin!

INKVISITORI:
Mutta herra Dobromiłowo! Instituutio, jota edustan, eli inkvisition, joutuu toisinaan syytetyksi puolueellisuudesta, suvaitsemattomuudesta ja taipumuksesta väkivaltaan. Kuka muu kuin inkvisiittori – tässä tapauksessa minä – pitäisi ilmestyä tällaiseen mielenosoitukseen ilmaistakseen hyväksyntänsä sille? Symbolisen tukensa?

PYÖVELIN VAIMO:
Symbolista tukea? Näin teid transkriptin kanssa! Te heilutitte sitä! Pitäisikö minun siteerata iskulauseita, joita te huusitte?

INKVISITORI:
Minun on pakko kiistää se, arvoisa rouva Dobromiłowa. En muista, että minulla olisi ollut banderollia tai että olisin heiluttanut sellaista. Jos jo, niin osoitin solidaarisuutta läsnäolollani, ilmaisin tukeani, rakensin vuoropuhelun ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien ilmapiiriä...

PYÖVELIN VAIMO:

Herra Oikeudenmukainen... Puhutte kuin mieheni, jolla on tapana vitsailla asiakkaiden kanssa sanomalla: "Tänään tuntuu vähän huonolta! Luulen, että toinen meistä ei selviä tästä päivästä hengissä!"

INKVISITORI:

Minulla saattoi todellakin olla kyltti kerran tai pari. Se oli varmaankin jotain inkvisition roolista, esimerkiksi ”Inkvisitio tukee tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta!”. Mutta se ei tarkoita, että olisin heiluttanut sitä! Läsnäoloni mielenosoituksessa ilmaisi ymmärrystä ja tukea naisten oikeuksille. Mutta myös tiettyä pohdintaa. Velvollisuudentunnetta, joka inkvisitiolla on erityisesti sorrettuja ja syrjittyjä ryhmiä kohtaan. Ymmärrystä kuningaskunnan viranomaisten ponnisteluille. Pelko mahdollisista väärinkäytöksistä. Pelko liian radikaalien muutosten vastuuttomasta toteuttamisesta. Skeptisyys ja varovaisuus.

PYÖVELIN VAIMO:

Mielenkiintoista. Minä näin jotain muuta. Ei lainkaan pohdintaa! Ei pelkoa! Ei merkkejä skeptisyydestä! Olitte iloinen, herra Oikeudenmukainen. Nauroitte korvista korviin!

INKVISITORI:

Minulla on iloinen luonne. Ehkä tyytyväisyys tasa-arvoisten aatteiden ja suvaitsevaisuuden saamaan yhteiskunnalliseen tukeen heijastui kasvoilleni. En missään nimessä ilmaissut sokeaa hurra-optimismia tai ajattelematonta innostusta...

PYÖVELIN VAIMO:

Herra Oikeudenmukainen! En halua olla vulgaarinen, mutta edes mieheni ei osoittanut hääyönä sellaista innostusta kuin te kävellessänne tuossa mielenosoituksessa! Näin teidät hyvin! En sen sijaan nähnyt pienintäkään pohdintaa, pienintäkään miettimistä seurauksista! Ja sitten saan tietää, että meidän kidutuskammiossamme rekrytoidaan oppisopimuskoulutettavia ”molemmista sukupuolista”, ja samalla korostetaan sukupuolten tasa-arvon merkitystä. Jalat menivät alta, kun vanha mieheni paljasti asian! Sehän on peitelty tapa palkata kaksi naispuolista apulaista, sillä kumpikaan teistä, Dobromił tai te, herra Oikeudenmukainen, ei juuri muistuta naista!

INKVISITORI:

Mutta naishahmo voi hallita teloittajan taidon yhtä hyvin kuin mies, mikä käy ilmi monista erittäin oivaltavista kirjoista, jotka ovat maailmanluokan asiantuntijoiden kirjoittamia. Näiden teosten tilaaminen maksoi meille huomattavia summia, joten emme voi heittää tätä rahaa menemään vetäytymällä kesken investoinnin! Naisella on sama oikeus kehittyä valitsemassaan ammatissa kuin miehellä! Ette voi kieltää naisilta oikeutta koulutukseen!

PYÖVELIN VAIMO:

Juuri niin, voin kieltää ja kieltäydynkin! Jos hän haluaa kouluttautua, olkoon hän kouluttautua jonkun toisen ohjauksessa, ei minun mieheni! Minullakin on omat oikeuteni, herra Oikeudenmukainen! Te ettehän voi opettaa tällaiselle neidille pyövelin ammattia. Se tarkoittaa, että otatte töihin kaksi nuorta neitoa oppisopimuksella ja että minun Dobromiłin on opetettava heitä!

INKVISITORI:

Oppisopimuskoulutettavien on luonnollisesti oltava nuoria, rouva Dobromiłowa. Oppisopimuskoulutettavan kouluttaminen on investointi. Teloittajien ammatti on perinteisesti ollut miesten hallitsema, mikä johtuu epäoikeudenmukaisista stereotypioista ja ennakkoluuloista. Ei ole taloudellisesti järkevää palkata iäkkäämpää oppisopimuskoulutettavaa. Ilmeisistä syistä meillä ei myöskään ole naispuolisia teloitusmestareita. Siksi heidän on saatava opetusta niiltä teloitusmestareilta, joita meillä on käytettävissämme. Kuten teidän kunnioitettavalla aviomiehellänne, mestari Dobromiłilla. Koko Pyövelin ammattikunta on osoittanut ymmärrystä ja joustavuutta uusien ehdokkaiden toiveita kohtaan. Te taas näytätte toimivan jonkin oman erityisen edunne mukaisesti…

PYÖVELIN VAIMO:

Tämä ei ole minun etuni, vaan meidän etumme, herra Oikeudenmukainen! Dobromiilin ja minun! Siksi olen vaimo, jotta tiedän, mikä on hänelle hyväksi! Aluksi en tiennyt, mistä oli kyse. Mieheni alkoi esimerkiksi valmistautua töihin jotenkin huolellisemmin. Hän osti itselleen uuden takin, koska väitti, että työvaatteet ovat yksi asia, mutta hänenkin täytyy näyttää ihmiseltä mennessään töihin. Aiemmin hän puhdisti kenkiään tuskin lainkaan. Vain sen verran, ettei niissä näkynyt verijälkiä. Ja nyt hän alkoi rasvata niitä, päivästä toiseen! Ja hän tarvitsee joka päivä juuri pestyä paitaa. Hän ajelee partansa! Kampaa hiuksensa! Suihkuttaa itsensä hajusteilla! Aluksi minä, tyhmänä, iloitsin. Ajattelin, että ehkä hän huolehtii itsestään minun takiani. Mutta töissä hän alkoi jäädä yhä useammin ylitöihin. Että kuulemma on niin paljon töitä, että hänellä on vielä käytännön harjoituksia nuorten kanssa. Kerran minua alkoi vaivata, menin Kidutuskammioon tuomaan hänelle lounasta. Ja näin ne nuoret!

INKVISITORI:

Mutta rouva Dobromiłowa! Olette varmaankin tulkinnut jonkin satunnaisen tapahtuman väärin... Herra Dobromił on tunnollinen ja vastuuntuntoinen mies...

PYÖVELIN VAIMO: (ironisesti)

Kyllä, tietysti! Tulkitsin väärin. Ja työntekijät ympäri Kuningaskuntaa ovat tottuneet esittäytymään nuorille oppisopimusopiskelijoille ilmoittamalla ensisijaisesti siviilisäätynsä... "Hyvää päivää, olen naimisissa! Mestari Kiduttaja, on suuri ilo tavata!"

INKVISITORI:

Ymmärrän ironianne, mutta siviilisääty on periaatteessa työntekijän yksityisasia. Henkilöstöosaston tiedoksi. Tai laajemmin, hallinnon tiedoksi. Eli tässä tapauksessa minun tiedokseni. Työssä panostamme täyteen ammattimaisuuteen. Sitä paitsi työntekijä voihan muuttaa siviilisäätyään. Ja mitä sitten, pitääkö hänen ilmoittaa siitä heti kaikille?

PYÖVELIN VAIMO: (ironisesti)

Totta kai hän voi muuttaa. Tai ehkä hän sanoo vahingossa olevansa leski. Tai ehkä hän unohtaa kokonaan, että on naimisissa. Kuka jaksaisi miettiä sellaisia yksityiskohtia, kun on perehdytettävä nuoria oppisopimuskoulutettavia ammatin saloihin…

INKVISITORI:

Olen varma, että herra Dobromił on selvästi antanut hänen hoidettavakseen uskottujen oppipoikien ymmärtää, että hän aikoo täyttää velvollisuutensa perehdyttää heidät ammattiin mahdollisimman huolellisesti eikä mitään muuta.

PYÖVELIN VAIMO: (ironisesti)

Mutta miksi te rajoitatte itseänne niin, herra Oikeudenmukainen? Sanokaa heti, että näiden ylituntien aikana, kun minä odotan häntä kotona illallisen kanssa, hän jää töihin ylitöihin ja kertoo oppisopimuskoulutuksessa oleville tytöille yksinomaan pyövelin taidosta, ottaen molemmat polvilleen parempien tulosten saavuttamiseksi...

(kärjistäen)

Minä näin nuo neidit! Kun vein hänelle lounasta! Molemmat voisivat olla hänen tyttäriään! Ellei jopa tyttärentyttäriään! Ja pukeutuneina niin, että on häpeä katsoa! Pääntie vyötäröön asti! Auki solmittuina! Hameet sellaiset, että tällaisesta pukeutumisesta annettiin ennen ruoskaa ja heitettiin kaupungista ulos! Pitäisikö arvostetun kidutuskamarin työntekijän näyttää tältä? Ja jos asiakas toivoo hengellistä lohtua ja pappi kohtaa tällaisen näyn, kuka sitten lohduttaa pappia, kysyn minä?

INKVISITORI:

Nuoriso on nykyään erilaista, rouva Dobromiłowa. Se yrittää korostaa itsenäisyyttään. Se sallii itselleen pukeutumisen, jota aikoinaan olisi pidetty liian provosoivana tai kidutuskammiolle sopimatonta. Tai käsityöläisen työmoraalin vastaista. Voisin ehkä puuttua asiaan, mutta minulla pitäisi olla jokin kiinnekohta. Esimerkiksi henkilökunnan valituksen tai asiakkaan valituksen. Sellaiset ovat lakisääteiset vaatimukset. Jos kukaan ei valita, en voi virallisesti tehdä mitään.

PYÖVELIN VAIMO:

Jotta en tekisi jotain epävirallisesti... Herra Oikeudenmukainen! Minähän tiedän, että kaikki miehet suojelevat toisiaan. Kysyin teiltä kerran nimenomaan, miksi mieheni jäi eilen niin pitkäksi aikaa ylitöihin, ja te kerroitte minulle, että hänellä oli esitys ulkomaiselle liikekumppanille! Unohditte, että hänellä oli silloin vapaata!

INKVISITORI:

Tarkkaan ottaen se, mihin te syyllistuitte, rouva Dobromiłowa, on epäeettistä. Te ryhdyitte provosointiin inkvisiittoria kohtaan. Provosointi välineenä on sallittu vain poikkeustapauksissa. Eikä sitä tietenkään saa käyttää tavalliset alamaiset, elleivät he saa siihen lupaa asianmukaiselta kuningaskunnan virkamieheltä. Lisäksi ette saa käyttää tällä tavalla hankittua tietoa, sillä se on laitonta. Millään tuomioistuimella, inkvisition tuomioistuinta lukuun ottamatta, ei ole oikeutta käyttää tällä tavalla hankittua tietoa.

PYÖVELIN VAIMO:

Mitä sanotte...? Kenen suostumuksen minun olisi sitten pitänyt saada, jotta voisin käyttää teitä provokaation kohteena?

INKVISITORI:

Minun, tai mahdollisesti esimieheni. Mutta inkvisition tapauksessa tältä esimieheltä on ensin saatava audienssi. Ja se tapahtuu kuningaskunnan rajojen ulkopuolella. Me emme ole autonomisena instituutiona alaisia millekään kuningaskunnan virkamiehelle.

PYÖVELIN VAIMO:

Kyllä, tiedän. Ja lupa tähän audienssiin saadaan suosituksen perusteella, jota varten on käännyttävä teidän puoleenne, eikö niin, herra Oikeudenmukainen? Tiedättekö, mitä minulla on nyt mielessäni tehdä?

INKVISITORI:

Toivon... Siis oletan, että tarkoitatte kukkoa?

Kohtaus 3
Huone mestari Dobromiilin talossa
PYÖVELIN VAIMO
INKVISITORI
TRUBADUURI

TRUBADUURI:
Anteeksi, oletteko jo lopettaneet?

PYÖVELIN VAIMO:
Totta kai. Olkaa hyvä ja tulkaa sisään, herra Piórkowski. Olemme juuri keskustelleet inkvisiittorin kanssa tasa-arvosta. Kuulin siitä vähän ja minulla on muutama kysymys aiheesta. Tasa-arvo on todella kaunis ajatus, eikö totta? Inkvisiittori kannattaa kaikkia muutoksia, jotka vastaavat yhteiskunnan odotuksia.

TRUBADUURI:
Se on, voidaan sanoa, näkökulmakysymys. Muistan, että aivan äskettäin kuulin tarinan eräästä Burmistrasta, joka muutti näkemyksiään tässä asiassa uskomattoman radikaalisti!

INKVISITORI:
Oletteko kuullut tuon tarinan, herra Piórkowski? Se oli valitettavasti melko kuuluisa.

TRUBADUURI:
Miksi valitettavasti?

INKVISITORI:
Aina kun joku muuttaa mieltään, siitä jää ikävä jälkimaku. Se vain osoittaa, että ihminen on erehtyväinen. Joko hän oli väärässä ennen mielipiteenmuutosta tai hän oli väärässä mielipiteenmuutoksen jälkeen, se on kai selvää. Ja asia koski julkista henkilöä. Tällainen pohdinta ihmisen erehtyväisyydestä, varsinkin kun se on tarpeettomasti nostettu esiin, horjuttaa jollain tavalla luottamusta oikeuslaitokseen. Se horjuttaa auktoriteettia. Ja kerran horjutettu auktoriteetti katoaa lopullisesti, koska sitä ei ole millään millä tukea. On vain yksi instituutio, joka on erehtymätön. Ja se on tietysti inkvisition, jota minulla on kunnia edustaa.

PYÖVELIN VAIMO:
Ja minä jo luulin, että tarkoititte naisten intuitiota, herra inkvisiittori, jota puolestaan minulla on kunnia edustaa. Minäkin tunnen tuon tarinan, sillä se koski mieheni kollegaa. Kuulin sen juuri mieheltäni.

TRUBADUURI:
Minun mielestäni tämä on nerokas käänne! Kiehtova dramaturginen rakenne! No, sanokaa itse: pormestari on omistanut koko uransa taistelulle tasa-arvon puolesta, sukupuolten pariteetin käyttöönotolle kuningaskunnan hallinnossa, naisten oikeudelle kouluttautua mitä erilaisimpiin ammatteihin. Ja sitten yhtäkkiä tällainen radikaali muutos!

INKVISITORI:

Ei siinä ollut mitään radikaalia muutosta, herra Piórkowski. Te etsitte turhaan sensaatiota, enkä halua syventyä syihin. Tämä tapaus vaatii asianmukaista lähestymistapaa ja tiettyä juridista vaistoa, sillä on helppo sortua antamaan liian hätäinen arvio. Pormestari, jonka mainitsette, pysyi aina uskollisena ihanteilleen. Siis uransa loppuun asti. Niin kauan kuin hän toimi pormestarina, hän ei taipunut taistelussa valkoisten naisten syrjintää vastaan ja pyrki sinnikkäästi tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden ohjelman toteuttamiseen. Ja siinä kaikki, mitä tästä voidaan sanoa!

TRUBADUURI:

Tietenkin, ymmärrän sen. Taistelu ihanteiden puolesta on minulle taiteilijana hyvin läheistä. Silti myöhemmät tapahtumat antoivat tälle pormestarille tietynlaista kaksijakoisuutta. En katso asiaa lakimiehenä, herra inkvisiittori, vaan dramaturgina. Tai oikeastaan tulevana dramaturgina. Häntä syytettiinhan luottamuksen menettämisestä!

INKVISITORI:

Tietenkin. Tunnen tämän asian hyvin tarkasti. Luottamuksen menettäminen sulkee virkamiehen pois virasta. Se estää häntä hoitamasta velvollisuuksiaan asianmukaisesti. Mutta nämä kaksi asiaa on erotettava toisistaan. Pormestari menetti luottamuksen, ja se teki hänen jatkamisensa pormestarin tehtävissä mahdottomaksi. Tämä on vain todiste oikeusjärjestelmän luotettavuudesta kuningaskunnassamme. Mutta se ei suinkaan mitätöi hänen ohjelmaansa! Se ei halvenna ihanteita! Erityisesti se ei millään tavalla vähennä emansipaation, tasa-arvon ja naisten oikeuden saada koulutusta valitsemassaan ammatissa ihanteiden arvoa! Jos todistaisin teille, herra Piórkowski, jonkin rikoksen, joka vaatii ankaraa rangaistusta, todistaisinko samalla, että ihanteenne eivät ole minkään arvoisia? Tai kyseenalaistaisinko samalla pätevyytenne trubaduurina? Tietenkään en! Nämä ovat kaksi eri asiaa, ja kauaskantoisia yksinkertaistuksia on vältettävä. Valtakunta on menettänyt luottamuksensa Burmistryyn, mutta uskoo edelleen tasa-arvoon!

TRUBADUURI:

Muistaakseni häntä vastaan esitetty syyte oli ”naapurivaltioiden luottamuksen menettäminen”. Se tarkoittaa käytännössä, että ei meidän valtakuntamme menettänyt luottamustaan Burmistryyn, vaan naapurivaltiot!

INKVISITORI:

Herra Piórkowski, toisinaan ette huomaa yksinkertaisimpiakaan asioita, ja toisinaan taas jakaisitte hiuksen neljään osaan. No, miten meidän kuningaskuntamme olisi voinut osoittaa luottamusta pormestarille, jos naapurikuningaskunnat olivat menettäneet luottamuksensa häneen? Kuinka kukaan voi ylipäätään hoitaa julkista virkaa meidän kuningaskunnassamme ilman naapurikuningaskuntien luottamusta? Sehän estää kaikenlaisen yhteistyön. Jos kukaan ei luota pormestariin, meidänkin on vakavasti pohdittava, jatkammeko hänen tukemistaan. Tämä on elintärkeä asia, sillä niin tärkeässä asemassa oleva henkilö voisi toimia naapurivaltioiden vahingoksi, ja valtakuntamme on tehtävä asialle jotain! Jopa minä, emansipaatioliikkeen kannattajana, olen saanut tilaisuuden tehdä yhteistyötä pormestarin kanssa. Antaa hänelle tukea... Eikö minulla ole oikeutta omiin näkemyksiini vain siksi, että olen inkvisiittori? Menetin luottamukseni häneen, kun kaikki muutkin menettivät sen, sillä minun on otettava huomioon yleinen mielipide. En voi olla mikään egocentristi. Ja kuitenkin, myönnän, että minua suretutti niin inhimillisesti, kun katselin hänen teloitustaan...

TRUBADUURI:

Minulla ei ollut sitä iloa, mutta kuulin, että hänen teloituksensa oli onnistunut. Siis taiteellisessa mielessä, kuulemma siellä oli suosionosoituksia. Teloituslavalle heitettiin kukkia. Jopa huudettiin ”encore”, mikä, kuten arvaan, ei ollut mahdollista...

PYÖVELIN VAIMO:

Esityksenä se oli kuulemma todellakin erittäin onnistunut. Mutta mieheni kertoi minulle, että kuulemma oli joitakin teknisiä puutteita, jotka ovat ilmeisiä asiantuntijalle, mutta väkijoukko ei niitä huomaa. Pormestari kunnioitti erityisesti kotimaista käsityötaitoa, etenkin teloittajien ammattitaitoa. Teloittajien kilta osallistui useaan otteeseen pormestarin tukeman liikkeen mielenosoitusten tukemiseen. Jopa minulle ehdotettiin kerran, että osallistuisin mielenosoitukseen, koska olen nainen ja minulla ei ole virallisesti mitään tekemistä teloittajien killan kanssa, joten voisin ottaa roolin emansipaatioliikkeen riippumattomana kannattajana. Mutta jokin sai minut kieltäytymään. Koko tämä emansipaatio vaikutti minusta jo silloin epäilyttävältä.

INKVISITORI:

Se johtuu siitä, että rouva Dobromilova katsoo asiaa kapean eturyhmän näkökulmasta.

TRUBADUURI:

Sallikaa minun huomauttaa, herra inkvisiittori, että todellisuudessa lähes jokainen ihminen katsoo asioita kapean eturyhmän näkökulmasta. Sellaisia, jotka ovat valmiita uhraamaan itsensä, haluavat palvella ihmiskuntaa nerokkuudellaan, taiteellaan – sellaisia ei käytännössä ole. Epäilen, että olen ainoa. Tiedättekö, millainen taakka se on? Olla ainoa, korvaamaton ja nerokas taiteilija, kärsiä miljoonien puolesta ja tuntea samalla katkeruutta siitä, ettei minua arvosteta. Sydämessäni on tehtävä pelastaa maailma, mutta kukkaroissani on tuskin kahta talaria.

INKVISITORI:

Ehkä te vain tuhlatte rahaa liikaa. Tarkoitin asiaa toisessa merkityksessä, herra Piórkowski. Minä esimerkiksi kannatan naisten emansipaatiota siksi, että pidän sitä oikeana, oikeudenmukaisena ja kaikin puolin toivottavana ajatuksena. Enkä siksi, että odottaisin siitä henkilökohtaista hyötyä. Kannatan naisten oikeutta kouluttautua mihin tahansa ammattiin, vaikka en itse olekaan nainen. Ei voi keskittyä vain itseensä. Se olisi itsekkyyttä. On katsottava laajemmin.

PYÖVELIN VAIMO:

Inkvisiittori tietää omansa, ja tiedän omani. No, sanokaa te, pitäisikö minun kantaa banderollia ”Tytöt kirveiden alle!”. En valita, pärjään jotenkin, mutta sen pitäisi kantaa nuori tyttö. Viesti olisi uskottavampi.

TRUBADUURI:

Mutta mitä te nyt, rouva Dobromiłowa! Te näytätte aivan nuorelta neidiltä!

PYÖVELIN VAIMO:

Herra Piórkowski… En minä ole mikään nuori tyttö. Mutta te osaattepa puhua naisille… Nämä taiteilijat.

TRUBADUURI:

Totta puhuen! Jos en tietäisi, että rouva Dobromiłowa on rouva Dobromiłowa, en tiedä, mitä muuta sanoisin...

INKVISITORI:

En sano tätä teille, rouva Dobromiłowa, enkä herra Piórkowskille, vaan heitän tämän filosofisena huomiona, että taiteilijat, kun he kehuvat ruokaa, tarkoittavat talon emäntää, ja kun he kehuvat talon emäntää, tarkoittavat ruokaa...

PYÖVELIN VAIMO:

Te osaatte ärsyttää ihmistä, herra inkvisiittori. Mutta minäkin osaan. Isäni kertoi, että koska pormestari oli tunnettu taistelustaan naisten vapauttamisen puolesta, hänen teloituksestaan vastannut kidutuskamari lähetti hänen mestauksensa suorittamaan kolme apulaiskärsimysmestaria, jotka olivat aloittaneet mestausammattinsa opettelun ehkä kuukautta aiemmin. He saivat yhden kirveen, ja vieläpä tylsän, jotta he teroittaisivat sen itse juuri ennen teloitusta.

TRUBADUURI:

Kuulemma kesti jonkin aikaa, ennen kuin he yhdessä saivat hänet mestattua. Mutta he saivat silti aplodit. Sen jälkeen entisen ja jo mestatun pormestarin lähipiiri uhkasi leikata jotain muuta, nimittäin tämän kidutuskamarin rahoitusta. Millä he eivät uhkailleetkaan! He sanoivat lopettavansa mainosten vuokraamisen, joita heroldit julistivat juuri tämän kidutuskamarin järjestämissä tapahtumissa. Mutta sen omistaja oli kuulemma todennut, että hänen on noudatettava kiintiöitä, jotka Burmistra itse oli muuten ajanut läpi osana taistelua valkoisten naisten syrjintää vastaan. Ja hiljaa hän uhkasi heitä, että jos he alkavat kiusata häntä, hän paljastaa asiakirjat, joista käy ilmi, että pormestari tarjosi hänelle taloudellisia etuja vastineeksi siitä, että mies leikkaisi hänet...

INKVISITORI:

Mutta herra Piórkowski! Toistatte huhuja, jotka ovat lisäksi irrotettuja asiayhteydestään ja puolueellisesti muokattuja... On selvää, että tarkoituksenne on yksinomaan levittää levottomuutta ja diskreditoida kuningaskunnan viranomaisia. Burmistra menetti tuomionsa jälkeen virkansa ja oli täysin yksityishenkilö. Hänellä oli täysi oikeus muuttaa mieltään, ja koska hän ei enää ollut hallintovirkamies, hänellä oli täysi oikeus toimia minkä tahansa kriteerin mukaan! Vaikka se olisi ollut hänen oma etunsa, niin kuin hän sen ymmärsi! Ehkä hänellä oli sellainen mielijohde! Ja te yritätte ilmeisesti luoda vaikutelman, että kuningaskunnan viranomaiset muuttavat mieltään tilanteen mukaan. Varoitan, että jos teille tulee mieleen tehdä tästä esimerkiksi teatterinäytelmä, niin tapaamme kidutuskammiossa, herra Piórkowski!

PYÖVELIN VAIMO:

Rauhoittukaa, herra inkvisiittori… Kuka haluaisi katsoa teatterissa sellaista näytelmää… Kuka normaali ihminen edes maksaisi lipusta, jotta saisi katsoa jotain sellaista! Eihän se kelpaa edes sirkukseen! Herra Piórkowskille ei se edes tullut mieleen, eikö niin, herra Piórkowski?

TRUBADUURI:

No, tarkkaan ottaen en haluaisi ottaa niin radikaalia kantaa, rouva Dobromiłowa! Mutta jos inkvisiittori näkee tässä jonkinlaista sarkasmia tai jopa kritiikkiä kuningaskunnan viranomaisia kohtaan, minun on otettava se vakavasti. Me taiteilijat olemme riippumattomia. Kaupungintalo on riippumaton. Kaupunki nauttii riippumattomuudesta. Monet instituutiot, mukaan lukien koulutus- ja uskonnolliset instituutiot, nauttivat laajasta riippumattomuudesta. Oikeuslaitos on riippumaton. Kauppa on täysin yksityistetty ja siten itsenäinen. Kaikesta tästä seuraa, että me kaikki, kuten te itsekin ymmärrätte, rouva Dobromiłowa, olemme kuitenkin tietyllä tavalla toisistamme riippuvaisia. Mutta jos yritettäisiin... Salanimellä...

PYÖVELIN VAIMO:

Älkää viitsikö, herra Piórkowski! Tekisittekö meille sen kunnian ja jäisittekö lounaalle?

INKVISITORI:

Minun on valitettavasti pakko kieltäytyä! Suutelen rouva Dobromiłowan käsiä! Minun on mentävä. Velvollisuudet! Terveisiä kunnioitettavalle puolisollenne.

TRUBADUURI:

Ja minä, totta puhuen, taiteilijana, mielelläni! Mutta mitä kukkoon tulee... En ole kovin perehtynyt kirveen käyttöön, ja täydellisenä amatöörinä tässä asiassa pelkään, etten voi olla rouva Dobromiłowalle minkäänlaiseksi avuksi.

PYÖVELIN VAIMO:

Hoidan sen itse. Olkaa hyvä ja asettukaa mukavasti, herra Piórkowski. Mieheni palaa pian. Näkemiin, herra inkvisiittori!